

Kálatas

Pau²lah³lai²na² wān³txa² wa²su¹wa²sun¹jau³su²

1 ¹Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la¹txā³nxa² ũ³hū¹nx2ta¹tu¹wa². Ka³la²-si²a²ko³xa² yxau³tū³kā³txi³ i³nxa², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³kā³txi³nāu³ i³nxa² ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²nū²khai³xa² kwa²i³-sa²si¹hā³sa²ta³nxa² a²nū²a² i³hxi²kat¹sain¹ta³nxa² jah¹lo²sin²nxa³wa². Je³su²Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹wī³na² Si³yxau³ka³khai³xa² nxe³ya³sxā³ i³hxi²kat¹lsa²sxā³ i³sa²si¹hā³sa²na²hē³la². Je³su²Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā² i³hen³txi³si¹hal¹jau³su² i³sa²si¹hā³sa²na²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ Je³su²Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³ti³hi¹-ki³yah³lai¹ta¹lxa²na³la², Txa²wā¹sū³na²sa³. ²Jā¹nxa¹jau³xa² txa²wā³tā³nāu³xai²na² yxau³a³sain¹tū³kā³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ jau¹xain²txi³ e³kxi²nxa²lxain¹na³la².

³Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹wī³nu²su² ha²-kxai³ Je³su²Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³-nhāu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

⁴Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lain²txi³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² sa²so¹kxi²nē³lhā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²ta³a² ko³nxe³te²a² hxi²ka² ā³non²ta³kxi²nē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³-ya³lhu² ti¹ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²xai³ki³tāu³a¹ a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxe³ju³ta³la³ a³ya³ti²nē³lxa³lho³la². Jā¹nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²ten³jut3su² na³la². ⁵Jā¹nxe³ju³ta² sa²nēn¹-kxi²ki³jah¹lai²la¹wa². Sa²nēn¹kxi²ā³ki³sxa³lho³la². Wān³txi³khai³xai²la¹wa².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² yxau³ka³na³ka³na³tā³la²

⁶Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²sxā³ i³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Je³su²Kris²tu³jah¹la² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²sxā³ i³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³kxan²-ti³ sa²yxō²ā³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². A²nū²a² ā³xa² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² wi¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³sa²ki³lxo³jau³xai²na² i³yau¹ū¹nx2ti³ta¹-hē¹la². I³yau¹ū¹nx2ti³ha²kxai³ wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² wa³su³txi³ ā³yah³lxin¹nū²hē³la². Wi¹lhin¹ki³lxo³tū³kā³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

—~Yau³xã³xai²li² i³tih³nxe³nx2ta¹jau³xai²na² so¹lxi³ wi¹jau³xai²la¹wi¹. Nxe² ki³ha¹kxi¹nx2ti³ta¹hē¹la². Nxe³ju³ta² hxi²ye¹ta³lxi³sah¹lxi¹nhē¹la². Nxe³ha²kxai³ ain²ti³sa³sih¹yah³lxi¹nhē¹la². 7 Jã¹nxe³jau³xai²li² yau³xã³xa² wãn³txa² wi¹jau³la³ yũ²nxa³wa². Hã¹nx2na³la². Hã¹sxã³ ã³ke³tũ¹nx2tain¹-ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na²hē³la². Nxe³nx2txai¹nha²kxai³ wãn³txai²li² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³yau¹ũ³jau³xai²li² ko³nxe³ti³ i³ya¹te³lhxã³ ain¹nũ²hē³la². 8 Nxe³to³ta¹ oh³xan¹jah¹lai²la³ ta³nxa² a²nũ²a² i²li³te²la³ ta³nxa² wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã² i³yat1sxã³ i³yau¹ũ¹nx2ti³ke³la³te²kxai³ Txa²wã¹sũ³-na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹lain¹tu¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² i³ya¹ta¹ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²sa²nũ³nhĩ³nx2na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Ko³nxe³ti³hin¹khaix1ni¹lxi¹. Txa²ye³nãũ³a² wxã³sxã³ yxau³ya³sah¹lxin¹-ju³ta² yũ²nxa³lho³li¹. Sũ³na² a²wãn³txi³kxai³lu² nxe³sa²hĩ³nx2na³la². 9 Kxã³nxa² e³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Jã¹nxa¹wa². A²nũ²a² wxã³kxai²nãn²tu³ wãn³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ain³kxi²sah²lxin¹jau³xai³tã² ã³sxã³ i³yat1sxã³ yau³xã³xa² i³yau¹ũ¹-nx2ti³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hain¹tu¹wa². 10 Jã¹nxa¹jut3su² a²nũ²a² so¹lxi³ wi¹le³kxi²sain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Hã¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹le³kxi²sa²ju³ta² ten³sa³nha²wa². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² so¹lxi³ wi¹lxo³kxai¹na¹kxe³su² kã³a¹kxai²nãn²tu³ wai³nhĩ³nx2nxa³wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ wi¹lxo³kxai¹na¹kxe³su² kã³a¹kxai²nãn²tu³ wai³nhĩ³nx2na³la². Nxe³na¹-kxai²nãn²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² a²wa³ka³li³lot3sxã³ yxau²xai³lhĩ³na¹wa².

Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² Pau²lah³la² i²sxã³ i³so¹jau³su²

11 Txa²wã³tã³nãũ³xã³. Ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Wãn³txa² wi¹jau³xa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã² hai³txi³ a²nũ²a² wãn³txi³sxa³wa². 12 Nxe²nxa³-ha²kxai³ hai³txi³ a²nũ²la³ i³tih³nxe³sa²jau³sxa³ha²kxai³ kwa²wãn³txa² toh³lxi³jau³su² i³yau¹ũ¹nxa²lxi³nxa³ha²kxai³ nxe³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² i³yau¹ũ³sa³na²hē³la².

13 Ju³te²a² in³jah³lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ wãn³txa² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³ain¹jau³xu¹ta²na² sa²yo²we¹te²jah¹lo²sa¹hē³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yo²ũ²tũ³ka³txa² sa²yo²a³hxa³te³lhxã³ nũ³cxũ³txi³ khãũ³lxa³ta¹na¹hē³la². Kxã³nxa³tã² kã³a¹ju³ta² nxa¹ta¹ti²tu³wa². 14 Txa²-wē³si¹nu¹ta²na¹ ya³lo³txi³khaix1nxe³sxã³ sa²yo²we¹te²sa¹wa². Txa²nũ³ka³txa² txa²ha³tih³xa² ya³lo³txi³sxã³ sa²yo²we¹tain¹na²hē³la². Nxain¹kxan²ti³ txai²li² ã²la² kã²in² ya³lo³txi³sa³hē¹la². Wãn³txu¹ta²na² ã³na¹ti³hex1sa²nxa³hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²ha² kxã³nxa¹ txa²hã³ka³na² a²ẽ¹na² yxau³ne³ha¹hĩ¹-nũ¹ta²na² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² i²sa²sxã³ so¹sa³nũ²hē³la². Na¹te²sa¹ha²kxai³ txo¹na¹tãũ³a² kã²in² thã³ti³la² a³lxi²sa²sxã³ Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² u²lxai³lhxã³ i³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³su² i³sa²si¹hã³sa³na²hē³la². 16 Te²yã¹nxe³-nũ²la² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³sa²jau³xai³tã² jãx1jau³xa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² i³yau¹ũ¹te³lhxã³ i³sa²si¹hã³sa³na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ a²ki³lha³lxa² Je³su²jah³lo²si²ha²kxai³ i³yau¹ũ³sa³na²hē³la². Nxe³na¹ha²kxai³ hai³txi³ a²nũ²a² e³kxain¹sãn²nxa³hē³la². E³kxain¹nxa³ju³ta²sa¹:

—Ĩh¹jau³ta³ i³yau¹ũ³ain¹te³la¹ji¹wi¹? Na¹jau³su² e³kxain¹nxa³hē³la². 17Te²-ya¹nxe³sxā³ Ta³mas²ko²thi³na² yxau³na¹hi¹nai³tā² a²wi¹lhi¹na² Sũ³na² i²sxā³ i³so¹tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³ain¹te²a² ai³sxā³ i²ain¹nxa³hē³la². Hāi¹-sxā³ A³ra²bi²a²ko²xa² so¹lxi³ ai³la¹hē³la². Ai³la¹ka³tũ³ Ta³mas²ko²thi³na² sa²kxai³ i³xi²sxā³ yxau³xai³la¹hē³la². 18Nxe³na¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ kwē³kon³sxā³ yxau³sā²na¹nũ²la², Pe²jah³la² i²te³lhxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³sxā³ ka³la³na¹hē³-la². Ai³sxā³ ka³la³na¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²tāu³a² 15 nxe² a³la²ni²sxā³ yxau³ya³ha¹hē³la². 19Yxau³-ya³ha¹tāu³a² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si²ha²kxai³ nxe³jah¹la² a²lo³na² kái²nxa³jah¹la² so¹lxi³ i²a¹hē³la². A²nxe³jah¹lai²li² a²ĩ³lxa² Ti³a²kah³lo²su² na²hē³la². Txa²wā¹sũ³na² i²sxā³ i³so¹tũ³ka³txu¹tai¹li² ā³xa² i²nxa³hē³la².

20Jā¹nxa¹jut3su² wān³txa² kwēn¹ta² ũ³wha²li¹lũ³hũ¹nx2ta¹txā³nxa²li² ya²la³tũ³tā³la². Wān³txi³khai³xai²la¹wa². Txa²wā¹sũ³na² i²nē³na³la². Nxe³-ha²kxai³ ko³nxa² i³ki³han³jau³xa² i³ye³ya³nx2ti³nxa³lho³la².

21Jā¹nxe³jut3su² nxe³na¹nũ²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³sxā³ ai³na¹hē³la². A³li³sxā³ ai³na¹nũ²la² Si²ri³a³ko³xa² Si³li²si²a²ko²xa² nxe²tāu³a² ko³ha¹li¹ ai³-lha²thet3ta¹hē³la². 22Nxe³na¹tāu³a² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² Ju³te²a²ko³xan¹te²a² hai³txi³ i²sai¹nxa³hē³la². 23Hāi¹sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² so¹-lxi³ txa²ha³ta³nxa² so¹lxi³ ain³kxi²sain¹ta²nũ²sē¹la². Ain³kxi²sain¹te³nah¹li¹.

—Kĥāuh³lxa³ti³nē³jah¹lai¹ta³lxi³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²kj³ju³ta² te³nxa³jau³su² hxa³kxi²nē³te³lhxā³ jah¹lai¹ta³lxi³ a²kwēn¹tai²na¹ yxo²ĩ² ā³si³-wxe³ta¹hē³li¹. Nxēn³tain³tain¹to³ta¹hē³la². 24Nxe³ha²kxai³ yxo²ĩ²a¹ju³ta² i³ka³lih³ ā³si³wxen³tain¹ta¹hē³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² kāin² i³sa²nēn¹kxain¹ta¹hē³la².

Sũ³na² i²sxā³ i³so¹tũ³ka³txi³nāu³xa² i³ha¹txi²jau³su²

2 1Nxe³nũ²la² kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ 14 nxe² hxi²ka² hxa³sxā³ āh¹ ha¹-li¹ ha¹li¹ wxa²sa³wa²la³kxi²nũn³ka³tũ³ kwē³kon³tāu³a² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wā³li²na¹hē³la². Bar³na³be²ah³lai¹tā² txai²na² nxe³sxā³ Ti²to³jah¹la² tē³sxā³ wā³-li²ya³ha¹hē³la². 2A²kxā³nxa³i³tā¹ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wā³li²si¹sa²jau³su² wā²nxũh¹ e³kxi²sa³na²hē³la². Wā³li²nũ²la² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³su² ye²yhain¹te²a² yxo²ĩ²te²si²ha²kxai³ nũh¹e³kxai¹na¹hē³la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xai²-na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² i³hen³txai¹na¹jau³xai³tā² i³yau¹ũ³hai¹na¹hē³la². O²la³kxai¹na¹ju³ta² ten³sai¹nhĩ³txa²nxa³khih³ nxa¹hē³la². Nxe³sxā³ ā³ne³wxe³sai¹-nxa³ke³la³te²kxai³ a²yan¹nāu³a² o²la³kxi²na¹kxe³nũ³su² ā³na¹sain¹kxa²yan³txi³su² na¹hē³la². 3Nxe³na¹kxan²ti³ Ti²to³jah¹la² ā³si³te³kxi²sa²jah¹la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³-sxa³kxan²ti³ wi¹le³kxi²nyhai¹na²hē³la². Ju³te²ah³la² a²ki³lha³nāu³xa² a²ki³wā²la² ũ³sa³si³tũ³ko¹kā¹nyhai¹nhxai²na²hē³la². Jā¹nxe³ju³ta² wet1si¹jau³su² hai³txi³ kwa³-na³ai¹nxa³hē³la². 4Nxe³ju³tai²li² a²kxā³nxa¹ yxo²ĩ²ki³lxo³tũ³ka³txa² hāi³a² wih³sxā³ ā³ya³wi²kxi²xain¹sĩn¹na²hē³la². Nxe³sain¹sĩn¹sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³-txa² yxo²ĩ²si¹na¹ha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³si¹na¹ju³ta² te³nain¹si¹nxa³hē³la². Hāi¹sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² āh¹ sa²yxo²wet1si¹na¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹sĩn¹na²hē³la². Nxe³si¹sain¹sĩn¹jau³su² nxēn³tain¹sĩn¹na²hē³-

la². 5Nxēn³tain¹sīn¹kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² yxo²i²ki³kxe³su² ya²la³lyau³su² ha²kxai³i³ya¹tain¹ju³ta² ten³sa²si¹nxa³hē¹la². Ju³te²a²nū³ka³txi³sxa³te²i³nxa² yah³lxin³kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ yxo²i²yah³lxi¹lxa², Ju³te²a²nū³ka³txa² wen¹yah²-lxan³kxan²ti³na². Nxe³ha²kxai³ hai³txi³ ā³ne³to³ti³hex¹yain¹si¹nxa³hē³la².

6Nxe³yān¹ta¹ hxi²kan¹ti³ nū³ka³txa² txah²yau³xa² e³kxi²sai¹nxa³hē³la². Txa²wā¹-sū³na² ye³na² kāin²te²su² ta³nxa² kāi²nxa³te²su² ta³nxa² yū³ye²te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxūn³te²sa¹wa². 7Jā¹nxa¹jut³su² txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a²nū³ka³-txi³sxa³te²a² i³sa²si¹hā³ū¹sai¹nha²kxai³ Pe²jah³la²kxai³lu² Ju³te²a²nū³ka³txa² i³sa²sa¹hā³ū¹ha²kxai³ nxe³sain¹sīn¹na²hē³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa²i³yau¹-ū³si¹yhe²nha¹jau³su² i³sa²si¹hā³ū¹sain¹sīn¹na²hē³la², Txa²wā¹sū³na²sa³. Ju¹tai²li² a³la³kxain¹na²hē³la². 8Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³hxi²kat¹lsxā³ i³sa²si¹hā³ū¹yha³sain¹na²hē³la². Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a²nū³ka³txa² i³hxi²kat¹lsxā³ i³sa²si¹hā³ū¹hi² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² Ju³te²a²nū³ka³txi³sxa³-te²a² i³hxi²kat¹lsxā³ i³sa²si¹hā³ū¹hi² ya³sain¹na²hē³la². 9Jā¹nxa¹jut³su² Ti³a²kah³la² Pe²jah³la² Jo³ā²ah³la² yah³lxi³sxā³ a²hxi²kxan¹ti³la³ye²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³nai²-na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²sa³kxe³su² e³lxah²lxi³ye²ha²kxai³ i³sa²si¹hā³ū¹ha¹ju³ta² wi¹le³kxi²sain¹na²hē³la². Nxe³sai¹nha²kxai³ Bar³na³be²ah³la² txai²na² ya³sxā³i³-nxū²kwai³lxū¹ya³sain¹te³lhxā³ hxi²ki³ya³sain¹na²hē³la². Hxi²ki³ya³sain¹te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² hī¹na² kāin² ā³ne³wxe³si¹na¹wi¹. Nxe³si¹na¹ha²kxai³ Bar³na³be²ah³la² wxāi²na² nxe³ja³hin¹sxā³ Ju³te²-a² nū³ka³txi³sxa³te²a² ai³ya³hin¹ju³ta² wai³ni² txai²na¹xai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³su² txa²wā¹nū³ka³txi³khai³xa² ai³la¹ju³ta² wai³ni² nxe²na³li¹. 10Nxe² ai³yah³lxin³kxai²nān²tū³ hāi¹sxā³ txa²wā¹tā³nāu³xa² Je³ru³-sa³lē²thi³nān²te²na² yen³kxi³txa²te²na² nxe³wā²na³ain¹ya³txa³hē¹li¹. Nxe³sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³ju³tai²li² wi¹lhin¹sxā³ kāi³yah³hxai²na¹hē³la².

Pau²lah³lai²na² a²yxo²wān³txa² Pe²jah³la² i³kwai²kxi²jau³su²

11Nxe³yān¹ta¹ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² yxau³na¹hi¹nai³tā² Pe²jah³lai²tā² wxā³na²hē³la². Wxā³nū²la² hā²wxān³txa³ wain³txi³ o²la³kxi²nxa³ha²kxai³ i³-kwai²kxi²na¹hē³la². 12A²kxā³nxa² Ti³a²kah³lai²tā² a²sa³wi³ha³lxa² sa²si¹hā³ū¹sxā³ wxā³ain¹na²hē³la². Ain¹ta¹ wxā³ai¹nxa³ta³lxa¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² kxan²ti³ ā³nū²kxi²sxā³ ā³wxe³sxā³ yain³yah³lxi³na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti³a²kah³lai²na² sa³wi³ha³lxa² wxā³yai¹nhi¹na¹ Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² ā³ya²sa³wxe³sxā³ yain³na²hē³la².

—~Ju³te²a² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹nha²tū³ka³txa² ko³then³txi³-sa³ha³tā¹. Nxe³jau³su² yuh³lxi³jau³su² ā³ya²sa³wxe³sxā³ yain³na²hē³la². 13Nxe³kxa²yu³su² Ju³te²ah³la² nū³ka³txa² yxo²i²te²a² yuh³lxi³jau³su² ā³ya²-sa³wxe³ ā³si³wxe³yah³hain¹na²hē³la². Ai³lhxā³ Bar³na³be²ah³la² hi²sen³su² te²yā¹nxe² ā³kāi³ ā³si³wxe³nūn³na²hē³la². 14Nxe³ju³tai²li² Je³su²jah³la² wān³txa² wain³txi³ sa²yxo²we¹tai¹nxa³ha²kxai³ Pe²jah³la² i³kwai²kxi²na¹-hē³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³nū¹tain¹tāu³a² hi³ta¹hē³la². Hi³ta¹te³nah¹lxi¹:

—~Nxe³sa²lxi¹. Wxāi²na² Pe²jah³lo² i³nxa² Ju³te²a² in³txi³si¹lxi¹. Nxe³yān¹ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² yā¹nxe² kāi³i¹lxi¹. Hai³txi³ Ju³te²a² in³txa² yā¹nxe² kāi³xa³lxi¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹jah¹la² yā¹nxe² kāi³si¹-hai¹nīn¹jau³su² kwa³na³ai¹ni¹lxi¹. Nxe³sxā³ kāi³xān³kxe³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txain¹si¹ja³kxa³ni¹lxi¹. Ju¹tai²li² wai³nxa³wi¹. Nxe³ai¹na¹hē³la².

A²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ yxo²i²kxi³jau³nū³su²

15. Jā¹nxe³jut³su² Ju³te²a² nū³ka³txa² nxe³sīn¹te²sa¹wa². Hai³txi³ a²nū²a² ā³xa² nū³ka³txi³su² nūn³sīn¹nxa³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxūn³sīn¹te²txā³wa². 16. Nxe³sī¹na¹kxan²ti³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²wet¹si¹na¹kxan²-ti³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wain³te²lot³sa²si¹nhī²nxa³wa². Hai¹sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yxo²i²si¹na¹kxai²nān²tu³ wain³te²lot³sa²si¹nhī³-nx²na³la². Jā¹nxe³jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²si¹na¹wa². Yxo²i²si¹na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wain³te²lot³sa²si¹nhī³nx²na³la². Yxān¹ta¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²wet¹si¹na¹kxan²ti³ nxe³ju³-tai²li² hai³txi³ wain³te²lot³sa²si¹nhī³nx²na³wa². Nxe³jau³xu¹tai²na² hxi²kan¹txi³ wain³te²lot³sa²sīn¹te²sxa³yu²hē³la². 17. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²-lot³sa²sīn¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²si¹nha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² ā³a¹hē³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ yxo²i²si¹na¹hē³la². Nxe³si¹na¹ha²kxai³ a²nū²a² nxe² e³kxi²sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² ā³yah³lxi¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² yā¹nxe² kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹lxi¹. Nxe² ān³kxe³tū¹sain¹-sīn¹na²hē³la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² nxe³si¹na¹ke³la³te²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² kō³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹sain¹si¹nhī³nx²na³la². Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hai³-txi³ kō³nxe³ti³ kāi³ti³hit¹sain¹si¹nxa³wa². 18. Te²yā¹nxe³sxā³:

—~Kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² sa²wa²su¹sa²te²ji¹xā¹. Na¹jau³su² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²xi²na¹ke³la³te²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³-ta² kāin² yū³hī³na¹wa². Nxe³na¹ke³la³te²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² e³lai²na¹ yū³sa²hī³nx²na³la². Nxe³ju³tai²li² ten³ti³hex¹sa²nxa³nha²wa². 19. Jā¹nxe³ha²-kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²li² a²e¹na² sa²hau³kot³3si¹sa²ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Nxe³sa²nxa³kxe³su² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²-li² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ti³sa³na²hē³la². Ī³yau¹ti³sa³jau³xa²sa¹, txa²e¹nāu³ai²na² kō³nxe³khaix¹lye²na¹ha²kxai³ wā²nxūh¹ sa²hau³ko³sa²ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³ha²kxai³ nxe² i³yau¹ti³sa³na²hē³la². Nxe³-na¹ha²kxai³ nxe³hi¹nān¹te²tu³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² ā³na¹la³kxi¹na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² yxau³xai³la¹ha²kxai³ nxe³na¹wa². 20. Jā¹nxe³sxā³ Je³-su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²a¹hi¹nai³tā² kwa³na³jau³xu¹tai²na² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³na¹hē³la². Ā³wa²sut¹sxā³ yxau³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² txa²e¹nāu³-ai²na² yxau² ā³si³wxe³ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹kxe³su² kxā³kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ki¹la³kxain¹sxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹-nxe³kxe³hū³nxe² i³hxi²ki¹la³kxi²ya³sain¹nūn³na²hē³la². Ne³ya³sai¹nhī¹nān¹te²tu³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³xai³te²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³la¹

txa²sĩ³khai³xa² ka³ten³su²na¹kxan²ti³ Kris²tu³jah¹la² a²ka³ten³sĩ³na² so¹lxi³ nxu²-
kwai³yxau³sa²na³la². Nxe³sa³ha²kxai³ nxe³hi¹nān¹te²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
so¹lxi³ nũ³kxũn³txi³ i³hxi²kat¹lsa³jah¹lai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² Sũ³na²
Ta²hah³lo²su² ha²kxai³ a³lxi²nē³jah¹lai²la¹wa². A³lxi²nē³lha²kxai³ wā²nxũh¹lxi³
ya³lu²kxi²nē³lain¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² yxo²i²sxā³ yxau²xai³la¹wa². 21 Jā¹-
nxa¹jut³su² Txa²wā¹sũ³na² kāin² thāi²ti³la² a³lxi²nē³lha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Nxe²e³kxi²nē³ke³la³te²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ e³-
kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹: “Wain³te²lo³ti¹lxi¹. Nxa²lxa¹wi¹.” Nxe³ke³la³te²kxai³ kwa²
ya³lu²kxi²nē³lai¹nhĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ hai³txi³ ti³hex¹lsa²nxa³wa². Kris²tu³-
jah¹la² so¹lxi³ a²ē¹na² sa²wa³su³kxi²sain¹ju³ta² yxo²i²sxā³ yxau²xai³te²sa¹wa².

Wān³txa² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²su¹kxi²nē³te²la¹xā³?

3 ¹Nxe³ha²kxai³ Ka³la²si²a²ko³xan¹te²nāu³ i³nxa² ne³the³the³kxi²yah³lxa³lxa².
Kāin² i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹nũ²hē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ki¹la³kxain¹-
ju³ta² wain³txi³ i³yau¹ũ¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Wi¹la³la³kxi²yah³lxi¹tai²ti²tu³wa².

²Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ yau³ka³na³ka³nat3sxā³ i³yau¹ũ¹sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹-
sũ³na² A²yāu³ka³txa² ih¹nxe² i³nxũ²kwai³wi¹nx2ti³lhai²la²? Moi³se²ah³lu¹tai²na²
kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹jah³lxi¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ta³nxa² hāi¹-
sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ah³lxi¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ta³nxa²
ih¹jau³su² hĩ³te³la¹xā³? ³Ne³kan²kxi²khai³lyah³lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³-
lai²na² wān³txa² ān³si³tē³kxi²yah³lxi¹nhĩ¹nai³tā² Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa²
i³hxi²ka¹txa²lxi³tai²ti²tu³wa². Yxah³lxi¹ta¹ hĩ¹nai²li² Sũ³na² Yāu³ka³txa² ā³yah³-
lxi¹ta²lu¹wa². Nxe³yah³lxi¹sxā³ wxa²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

—~Txa²sa²ne¹nha¹ju³khai³xa² so¹lxi³ ān³si³tē³kxi¹na¹nha¹. Yah³lxi¹jau³xai³li²
wain³ti³he¹nx2nxa³wa². ⁴Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ān³si³tē³-
kxi²yah³lxi¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxi¹tai²ti²tu³wa².
Nxe³yah³lxi¹sxā³ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² i³hxi²kat¹ljah³lxi¹tai²ti²tu³wa².

Nxe³ju³tai²tā² kwa² ā³na¹sxā³ sa²yxo²ā³ah³lxi¹ta¹thai¹la²? ⁵Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² A²yāu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³ha²kxai³ wā³nxĩn¹sxā³
o²la³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nxa²lxi³tai²ti²tu³wa². Hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹jah³lxi¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sũ³na² Yāu³-
ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³xa³tai²ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
yxo²i²sxā³ yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ Sũ³na² Yāu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³tai²ti²tu³wa².

⁶Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxi¹tai²na² e³te³nah¹lxi¹:

—~A³bra³āu²ah³la² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²ta¹hxai²-
hē¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² a²ko³nxe³ti³
kai³ju³ta² ne³wā²na³sxā³ wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁷Nxe³ha²kxai³ te²yā¹nxe² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau³te²na²
so¹lxi³ A³bra³āu²ah³la² a²ne³tah²nāu³la³ti³hit¹ljah¹lai²la¹wa². ⁸Te²yā¹nxe³sxā³
a²kxā³nhxĩ¹nu¹tai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² yxo²i²ju³tan¹te²kxa³-
ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² wain³te²lo³tain¹si¹ja³kxa³nũ³sxu² ā²la²

a³la³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxū¹tai²na²
 nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu²
 Sū³na² wān³txa² wi¹jau³su² i³yau¹ū³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Wxāi²kxai³ hi¹na² yxo²i²in¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kxā³nāu³a¹ a²nū²a²
 nū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ul²yaun³ta³kxi² kxan²ti³ wi¹lhin¹ti³hi¹-
 tai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Jā¹nxe³ha²kxai³
 A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³ yxo²i²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hi²-
 sen³kxai³lu² wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a²
 i²li³te²a² yxo²i²kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ti³hi¹tūn³tu¹wa².

10 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² i²li³te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

—~Wain³te²lot³sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxe³nha¹ha²kxai³ kwa³na³jau³-
 xu¹tai²na² sa²yxo²wet¹sxā³ kái³a¹tū¹xā¹. Nxe³jau³tu³ nxe³to³ta¹ hai³txi³
 wain³te²lo³ju³ta² yū²nxa³lho³la². Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹-
 tai²na² hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹thxa³te²sxa³yu²hē³la². Nxe²nxa³sxā³ Sū³na²
 ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² e³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² i²li³te²la³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wet¹sxā³ kái³-
 kxai²nān²tu³ yxān¹ta¹ yau³ka³na³ka³nat³sxā³ sa²yxo²we¹txa³jau³su²
 on³kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu²
 ko³nxe³te²lo³ju³ta²lon³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 11 Jā¹nxe³ha²kxai³
 Sū³na² wān³txu¹tai²na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² jā¹nxūn³te³nah¹lxi¹:

—~Sū³na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³te²na² so¹lxi³ wain³te²lo³jah¹lo²-
 su² na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 hāi¹nxe³jau³xa¹ hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹thxa³te²sxa³yu²hē³la². Nxe²nxa³-
 sxā³. Txa²wā¹sū³na² wi¹lin¹ti³hi¹ju³ta² yū²nxa³wa². Ju¹tai²li² e³lxah²lxai²na³la².
 12 Jā¹nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²kxe³ju³ta² hai³txi³
 ā³wxe³nūh¹hxa³wa². Hāi¹sxā³ sa²yxo²wet¹sxā³ kái³kxe³ju³ta² so¹lxi³ ā³wxe³-
 nūh¹na³la². Nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² e³te³nah¹lxi¹:

—~Kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wet¹sxā³ kái³te²na² sa²kxai³lu²
 kwa³na³jau³xai²na² so¹lxi³ ā³wxe³nūh¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nain¹ta¹ yau³ka³na³ka³na³jau³xa² sa²yxo²ā³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³su² ko³nxe³te²lo³tu¹wa².

13-14 Jā¹nxe³jut³su² kxā³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na³ ũ³wha²li¹txā³-
 nxu¹tai²na² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Ko³nxe³ti³ kái³jah¹la² i³ya²lu¹tain¹kxai²nān²tu³ i³hxi²ki¹la³kxain¹te³-
 lhxā³ nx2na³na¹ sxā³ a²nū²a² nxe² e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Ko³nxe³ti³ kái³i¹nha²kxai³
 hxi²ki³te²si¹lxi¹. Nxi¹nha²kxai³ i³hxi²ki¹la³kxi²sa²sih¹nxa²ha¹jau³su² Txa²-
 wā¹sū³na² kwa³na³sa³na²hē³li¹.” A²nū²a² nxa²hē³li¹. Ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na²
 nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kái³sīn¹te²sa¹ha²kxai³
 a²hxi²ki³te²la³nūn³si¹na¹wa². Nxe³si¹na¹kxe³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² sa²-
 so¹kxi²sa²sīn¹sxā³ ko³nxe³ti³ kái³kxe³hū³nxe³la²sxā³ ko³nxe³te²lo³nha²sxā³
 ya³lu²kxi²sain¹sīn¹na²hē³la². Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³si¹na¹ju³ta² sa²wa²su¹te³lhxā³
 ya³lu²kxi²sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³sxā³ i³hxi²ki¹la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kái³sí¹na¹ju³ta² sa²wa²sut¹lsain¹sín¹sxã³ wain³te²-
lot³sain¹sín¹na²hê³la². Te²yā¹nxe³sxã³ kxã³kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹taí²na²
hi²sen³su² Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ wain³te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³sxã³ A³bra³ãu²ah³lu¹ jãxl¹sain¹sín¹na²hê³la². Txa²wā¹sũ³na² yxo²i²si¹na¹ha²-
kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txa² ā³nxũ²kwai³wi¹sa²sín¹si¹jau³su² ũ³hũ¹sa²sín¹na²hê³la².
Te²yā¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²sxã³
yxau³ain¹kxai²nãn²tu³ Sũ³na² Yãu³ka³txa² ũ³hũ¹ain¹nũn³tu¹wa². Nxe³jau³xa²
wi¹jau³xai²li² i³ye³ũ¹sain¹sín¹na²hê³la².

Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³ũ¹nhê³jau³su²

¹⁵Txa²wā¹tã³nãu³xai³. A²nũ²a² kái³kxi²nyhu¹ki³jut³sũn³ju³ta² i³yau¹ũ³-
nx²ta¹tu¹wa². A²nũ²a² ha¹li¹ tã³nxa² yen³kxa² e³kxi²sxã³ ten³ya³kxai²nãn²tu³
i³ye³yxo²ka²la¹hũ³nyhu¹sxã³ ũ³wha²li¹lya³te²ju²hê³la². Ne³wā²na³kxa²yã³txi³su²
a²i³lxa² ũ³wha²li¹lhê¹ja³te²ju²hê³la². Ya³kxai²nãn²tu³ kxãn¹ton³tãu³a¹ ũ³wha²li¹-
lhê¹txã³nxa² sa²yxo²ã³tã³nxa² wãn³txa² yau³xã³lxi³ ũ³wha²li¹lũ³nhê³wxe³tã³nxa²
nxe³na¹tũ¹xã¹. Ya³nxa²ha³tã³nãxã²ti³ ya³kxai²nãn²tu³ hxi²ka¹nai¹nhĩ³nx²nxa³wa².
¹⁶Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxã³nhi¹nai³tã² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² A³bra³ãu²-
ah³lu¹taí²na² a²sa³wit³su¹taí²na² i³ye³ũ¹jau³xa² e³kxi²ta¹hxai²hê³la². Hai³txi³:

—~Wxa²sa³wi³ha³lxi³su¹. Nxe²nxa³te²tu³:

—~Wxa²sa³wit³su¹. Ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ nxe²i³ye³kxain¹ta¹hxai²hê³-
la². A²nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lain²txi²na³la². Nxe³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
¹⁷Jã¹nxe³na¹ju³ta² wãn³txa² e³kxi²na¹jau³xa² a²si³yxau³tãu³a²sa¹, a²wi¹lhĩ¹nu¹-
tai²na² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³kah³la² hi²sen³su² A³bra³ãu²ah³lu¹taí²na² wãn³txa²
wi¹jau³xa² i³ye³ũ¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hã²wxã³txa³nũ² kwẽ³kxa²
ka³lxa¹tãu³u¹ta²kxai³lu² 430 nxe² kwẽ³kon³tãu³a¹ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² kwa³-
na³jau³xu¹taí²na² i³yau¹ũ¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jãxl¹jau³su² A³bra³ãu²ah³lu¹taí²na²
i³ye³ũ¹jau³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² wãn³txain²txi³ Moí³se²ah³lu¹taí²na² kwa³na³-
jau³xu¹taí²na² Txa²wā¹sũ³na² wãn³txain²txi³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³jut³su²
A³bra³ãu²ah³lu¹taí²na² i³ye³ũ¹jau³xu¹taí²na² u²khaix¹nxe³ha²kxai³ Moí³se²ah³lu¹-
tai²na² kwa³na³jau³xu¹taí²na² a²si³yo³na² wxã³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³ha²kxai³ Moí³se²ah³lu¹taí²na² kwa³na³jau³xu¹taí²na² a²si³yo³na² wxã³kxan²ti³
hxi²kan¹txi³ wãn³txa² Sũ³na² i³ye³ũ¹jau³xa² ã²la² u²lxan¹jau³xan²tu³ i³yat¹te²-
sxa³yu²hê³la². ¹⁸Nxe³te²sxa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹te²a² ũ³hũ¹nê³lain¹kxe³nũ³su²
Txa²wā¹sũ³na² kwa³na³jau³xu¹taí²na² ã³wxe³nũ¹ke³la³te²kxai³ i³ye³ũ¹jau³xu¹taí²na²
ã³na¹hi³nx²na³la². Wãn³txa² kwa²toh³lxi³jau³la³hi³nx²na³la². Yxãn¹ta¹ ũ³hũ¹nê³-
lain¹kxe³nũ³su² hai³txi³ kwa³na³jau³xu¹taí²na² ã³wxe³nũ¹hi³nx²nxa³wa². Yxãn¹ta¹
Txa²wā¹sũ³na² i³ye³ũ¹jau³xu¹taí²na² ã³wxe³nũ¹hi³nx²na³la².

¹⁹Nxe³te²kxai³lu² ih¹nxe³kxa²yã³ti³tã³ kwa³na³jau³xu¹taí²na² wxã³hi³ta¹-
hxai²yu²lhai¹la²? Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³kĩ³ju³ta² yũ¹kxe³su² i³ye³ũ¹te²lhã³
wxã³ta¹hxai²hê³la². A³bra³ãu²ah³lu¹taí²na² sa³wi³su² ã²la² e³kxi²nx²ta¹jah¹lai¹tã²
wxã³nxa³tãu³a² nxe³hi¹nu¹taí²na² so¹lxi³ kwa³na³jau³xu¹taí²na² yũ¹ta¹hxai²ti³-
ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² kwa³na³jau³xu¹taí²na²

ĩ³yau¹ũ³te³lhxã³ oh³xan¹tũ³kã³txa² ĩ³sa²si¹hã¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³sa²si¹hã³sãn²nũ²la²
ã³yaun³ta² a³ka³nxain¹sxã³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a² ĩ³ye³ũh¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹-
la². Nxe³nũ²la² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³jah¹lo²su²
ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 20 Jã¹nxe³jut³su² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² ĩ³ye³kxi²hi¹nu¹-
tai²na² nũh¹lxi³ e³kxi²nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ oh³xan¹tũ³kã³txa²
ĩ³sa²si¹hã³xã³ha²kxai³ a²nũ²khai³xa² ĩ³sa²si¹hã³xã³ha²kxai³ hã¹isã³ A³bra³ãu²-
ah³la² so¹lxi³ ĩ³ye³kxi²nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Ĩh¹nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² ĩ³ye³kxi²nẽ³te²la¹xã³?

21 Nxe³kxai²nãn²tu³ wãn³txa² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² kan²-
txi³ ka³te³na² wi¹tãu³a² hxi²kan¹txi³ ũ³hũ¹nhẽ³nũ³nhĩ³te²la¹xã³? Hai³txi³
ũ³hũ¹ti³hex¹nẽ³lxa³wa². Kwa³na³jau³xu¹tai²na² ĩ²li³jau³xa² kan²txi³ ka³te³-
na² wi¹tãu³a² ũh³hũ¹nẽ³nũ³kxe³su² yũ³ke³la³te²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²
sa²wa²su¹kxi²nẽ³ju³ta² yũ³hĩ³nx²na³la². Yxãn¹ta¹ hai³txi³ ti³hex¹hĩ³-
nx²nxa³wa². 22 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²
sa²kxai³lu² a²nũ²a² yo²ha³kxa¹ kō³nxe³te²lo³tãu³lo³nha²kxe³su² ĩ³yau¹ũ³-
nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa²
yo²ĩ²ki³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³ũh¹nhẽ³ju³ta² ũ³hũ¹nẽ³tu¹wa².

23 Jã¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yo²ĩ²ki³kxe³su² yũ²-
nxa³hi¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na² ain³kxi²sxã³
yxau²xai³ki³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 24 Nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
wxã²nxa³tã³lxa¹ Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na² yxau³sxã³ sa²-
yo²we¹ki³ta¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxã³sxã³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²
sa²wa²su¹tẽ³si¹ki³jau³nũ³su² yo²ĩ²sxã³ wah³nxe³ki³ta¹ti²tu³wa². 25 Nxe³-
ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ wah³nxe³ki³ju³ta² ne³ki³son³na³la².

26 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²ki³lha³lxa²-
nũ³lot³txa²lxi³na³la². 27 Te²yã¹nxe³sxã³ yo²ĩ²yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yah³lxin¹tai²ti²tu³wa². Nxe³sxã³ yo²ĩ²yah³lxin¹ju³ta²
e³lxah²lxi³hĩ³nx²na³la². Kris²tu³jah¹la² yã¹nxe³te²lo³jah³lxi¹lxa². 28 Nxe³sxã³
yo²ĩ²yah³lxin¹te² ĩ³nxa² a²yo²ha³kxa¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa³wi³ha³-
lxi³syah¹lxi¹lxa². Yxah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²an¹te²a² tã³nxa²
Ju³te²an¹te²sxa³te²a² tã³nxa² nxe³yah³lxin¹kxan²ti³ a²wa³kxën³yah³lo²lot³sxã³
yxau³te²a² tã³nxa² wxa²wa²sut¹lxsã³ yxau³te²a² tã³nxa² nxe³yah³lxin¹kxan²-
ti³ in³txi³su² tã³nxa² tu¹su² tã³nxa² nxe³yah³lxin¹nũ³nĩn¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na²
yen³nãu³a¹ hxi²kan¹kxi³ju³ta² ã³sen³sai¹nyhu¹kxi³ju³ta²la³ yũ²nxa³wa². A²-
yo²ha³kxa¹ yo²hau³hau³kon³nhĩ³ki³tã³la². 29 Nxe³ki³sa²kxai³ Kris²tu³jah¹la²
a²sa³wi³ha³lxi³lon³ki³kxai²nãn²tu³ A³bra³ãu²ah³la² a²sa³wi³ha³lxi³su² nũ³nhĩ³-
ki³tã³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³ũh¹nẽ³lain¹ki³nũ³sa²ki³tã³la².

4 1 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ a²ki³lha³lxai²li² yãn³ta² kãin²to³nxa³hi¹na² hxi²kan¹txi³
yen³kxa² wã³nxin¹te²a² o²la³kxi²hĩ³nx²nxa³wa². Yen³kxa² yũ³hĩ³nx²nxa³-
wa². Yan¹nãu³a¹ a²yen³kxa² yo²ha³kxa¹ a²hxi²kxe³lon³tu¹wa². Yen³kxa² ka³lxa¹txi³
yũ³tu¹wa². Yxãn¹ta¹ kãin²nxa³hi¹na² a²wa³kxën³yah³lo²lon³sxã³ yxau³kxa²

yā¹nxe³jut3sū³nhī³nx2na³la². Kwa³na³kxai²nān²tu³ sa²yo²wet1hī³nx2na³la².
 2Nxe³tāu³a² a²wēt3sī¹na¹ wē³sa² i³tih³nxe³jah¹la² i³sa²si¹hā³ū¹hi² yen³kxa² yo²-
 ha³kxa¹ hau³ko³jah¹la² i³sa²si¹hā³ū¹hi² a²wī³nu²su² te²kxai³lu² nxe³hī³nx2na³la².
 In³txi³lo³nxa³tāu³a² nxe³hī³nx2na³la². Nxe³te²ju²hē³la². A²wī³na² wān³txi³kxai³lu¹:
 —~Hī¹na² in³txi³si¹lxi¹. Nxe³nxa³tā³lxa¹ nxe³hī³nx2na³la². 3Te²ya¹nxe³ju³kxai³lu²
 wē³sxa² yā¹nxe³ki³si¹nai³tā² a²nū²a² yuh³xan¹te²a² wā³nxīn¹ju³ta² so¹lxi³ ain³kxi²-
 sxā³ sa²yo²we¹ki³tai¹ti²tu³wa². 4Nxe³ki³sa²kxai³ ha³lo²a² hau³hau³kon³na³na¹ sxā³
 Txa²wā³sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²ki³lha³lxa² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Sū³na² ki³lha³lxa²khai³su² kxan²ti³ i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². I³sa²si¹-
 hā³ū¹nhē³hi¹na² txu¹hē¹na² a²nū²khai³su² a³li³lah¹sxā³ wen¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yo²we¹jah¹lo²lon³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 5Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²ai²li² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tāu³lo³te²nān²tu³
 i²li³te²hū³te²a¹ ko³nxe³te²lo³tāu³lo³tain¹jau³xa² ā³wa²sut1si¹jau³su² a²nū²su² wen¹-
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Je³su²jah³la²sa³. Nxe³sxā³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kai³ki³ju³ta²
 ā³wa²su¹tē³te³lhxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 a²ki³lha³lhxu² khai³txi³hi¹tē³nūn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6Nxe³ti³hi¹tē³lha²kxai³ Je³su²jah³la² Yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³nē³-
 lhi¹jau³su² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

—~Wī³nāi³. Txa²wī³nu³sa²nhī¹lxi¹. Yxo²i²nxa²ha¹kxe³su² nhi¹lxi¹.
 Nxe³hī³ki³tā³la². 7Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxāi²kxai³ hi¹na² a²wa³kxēn³yah³-
 lo²lo³te²la³ yah²lxa³lxa². Hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² a²ki³lha³nāu³khai³su²
 yah³lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ū³ha¹te²a² yan¹-
 nāu³a¹ ū³yhen³kxi³nhē³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² i³hxi²waun³ta³kxi²jau³su²

8Jā¹nxe³jut3su² kxā³nxi³kxai³lu² Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² i²yah³lxa³nhī¹-
 nai³kxai³ a²nū²a² wā³nxīn¹ki³lxo³nha²te²a² txa²wā¹sū³nu²sa²ki³lxo³te²an²tu³
 sa²yo²we¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². 9Yah³lxin¹ta¹ hi¹na² Txa²wā¹sū³na² i²yah³lxi¹lxa².
 Te²ya¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i²nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³kxan²ti³ hi¹na²kxai³lu²
 i³yat1jah³lxin¹sxā³ yen³kxa² wā³nxīn¹nxa³kxa² ha³ya³kxa³lxi³sa²te²a² yuh³-
 xai²nān¹ta²yen³kxan²tu³ nxe³te²na² ān³ten³yah³lxi¹lxa². Īh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³
 yah³lxin¹ji¹wa²? Yen³kxai²na² a²wa³kxēn³yah³lo²lo³ju³ta² ān³ten³yah³lxin¹ji¹wa²?
 10Nxe³yah³lxi³sxā³ ha³lo²a² i²lu³jut3sū³ju³ta² a³lan²ti³su² tā³nxa² i³la³kxi³su² tā³-
 nxa² kwē³kon³ti³xa² tā³nxa² txi³wa³kxa² wā³nxīn¹ki³lxo³ju³ta² so¹lxi³ yuh³xan¹te²
 wān³txa² so¹lxi³ ten³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 11Yah³lxin¹nha²kxai³ hxi²waun³-
 ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa². E³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² sa²yo²ā³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³
 kwa²o²la³kxi¹nx2ta¹kxa²yan³txi³su² hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².

12Jā¹nxa¹jut3su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². E³la² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxā³nxi³tā²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² yo²ā³ju³ta² ā³a¹ha²kxai³ Moi³se²ah³-
 lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³ yxau³na¹hē³la². Jā¹nxe³na¹kxa²
 yā¹nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³ yxau³-
 yah³lxi³nū³nīn¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³hi¹nai³tā² ko³nxe³te²lot3sah²lxan³tai¹ti²tu³wa².

13Nxe³sah¹lxa³nha²kxai³ a²wi¹lhi¹na² ih³ton³sxá³ yxau³kxi²ya³sain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³ya³sain¹táũ³a² Txa²wá¹sũ³na² wán³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². 14Nxe³na¹ha²kxai³ ih³ton³sa²kxe³su² kō³nxe³khaix¹lsa³kxan²ti³ sa²yo²á³sah²lxan³-tai¹ti²tu³wa². Oh³xan¹jah¹la² wxá³ta³nxa² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²khai³xa² wxá³ta³nxa² nxe³te²na² ain³kxah¹lxin¹kxa² ya¹nxe³sxá³ ain³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². 15Wi¹-lhin¹khai¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ a³lxi¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Sah¹lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wxa²ye³nai²li² wxa²ye³sai¹nhah²lxin¹ke³la³te²kxai³ ũ³yhe³wi²xi²sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³sah¹lxi¹nhĩ³nxân¹kxan²ti³ ih¹nxe³jah³-lxin¹thai¹la²? 16Wán³txa² ya²la³lyau³xan²tu³ e³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³ hĩ¹nai²li² i³á³lxa³txi³nha²sxá³ an³ta³kxi²sah¹lxi³hĩ³nxân¹ji¹wa²?

17Já¹nxe³ju³kxai³lu² jah¹la²nāũ³xai²li² yo²ti²ki³lxo³te²nāũ³xai²li² kō³nxe³ti³ kái³tũ³ka³txai²la¹wa². Wi¹lhen³txi¹nx2tain¹kxan²ti³ á³sxá³ á³waix3sa²-si¹hain¹yah³lxin¹jau³nũ³a² sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ sa²yo²á³sah¹lxi³sān²sxá³ sa²yo²we¹tain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³ju³tai²na² so¹lxi³ te³nain¹na³la². 18Já¹-nxe³jut3su² a²nũ²a² wi¹lhen³txi¹nx2tain¹jut3su² wai³nhĩ³nx2na³la², a²é²na² wi¹lhin¹ke³la³te²kxai³la². U²lxi³ yxau³ta³nxa² u²lxi³ yxaun²nxa³ta³nxa² nxe³kxan²ti³ wi¹lhi³nx2na³la². 19Já¹nxa¹ju³kxai³lu² wxái²kxai³ txa²wé³ha³lxi³hũ³yah³lxi¹lxa². Kris²tu³jah¹la² wán³txa² kũ³we²ki²la² á²ne³wxe³yah²lxa³lxa². Á³ne³wxe³ kái¹non³-yah²lxan³ta³lxa¹ khāuh³lxa³tē³nha²sxá³ yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa². Tu¹ha³ka³lxa² wēh³ni²te²a² wē³sa² āh¹yxau³ni²tāũ³a² a³li³lah¹xa³ta³lxa¹ khāuh³lxa³tē³nha²te²ju²-hē³la². Já¹nxe²ti³hũ³nxe² á³ne³wxe³kái²non³yah²lxan³ta³lxa¹ khāuh³lxa³tē³nha²sxá³ yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa². 20Wxa²ye³na² wxá³sxá³ i³ye³kxi²ti³ten³sa³nha²wa². Yau³á³lxi³ti³ e³kxi¹nx2ti³hĩ³na¹wa². Nxe³ta¹ ti³he¹nxe²nxa³wa². U¹lyxau³na¹ha²kxai³ wán³txa² wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹jau³nũ³a² hxi¹kan¹sa²nxa³nha²wa². Wán³txa² sa²-wai³wait3sxá³ i³ye³kxi¹nxa²lxi³te²nũ²hũ³nxa³nha²wa².

A³bra³āũ²ah³lu¹tai²na² wē³ha³lxa² ha¹lin¹kxi³jau³su²

21Já¹nxe³jut3su² yau³ka³na³ka³nat3sxá³ i³yau¹ũ³sah¹lxi³hē¹la². Nxe² e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yo²we¹ju³ta² ten³sa²sin¹nhai¹. Yah³lxin¹jau³su² kxan²ti³ jau³jau¹xai²na² yo²ha³kxa¹ ain³kxi²yah²lxan³ta²lu¹wa². 22Kxá³nxi¹nu¹tai²na² A³bra³āũ²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² wē³sa² ha¹li¹ we¹ta¹hxai²-ti³ai¹ti²tu³wa². A²wi¹lhi¹na² tu¹ha² nũ¹ha² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxá³ yxau³ta¹ka³lxa² ũ³whĩn¹ti³sxá³ wet1sān²sxá³ a²ki³lha³lxa² a²wi¹lhi¹nān¹te²a² hxi¹kan¹te²nān²ta³ a³li³lah¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²yān¹nāũ³a¹ a²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa² ũ³whĩn¹ti³-sxá³ sa²we²txi²nũn³sxá³ jā¹nxe² a³li³lah¹ye²nũn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 23Nxe³sxá³ a²ki³lha³lxa² hxi²kan¹txa² a²hā³ka³na² kwa²hāi¹nxe² wa³kon³kxi²sxá³ yxau³ta¹-ka³lxa² kwa²hāi¹nxe² wēh³ni³sxá³ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ a²ki³lha³lxa² ā³sa²nũn³te²na² sa²kxai³lu² a²hā³ka³na² wēh³ni³nxa³hĩ¹nu¹tai²na² wē³sai²na² a³li³lah¹si¹jau³nũ³su² Txa²wá¹sũ³na² a²yo²wán³txa² i³ye³ũh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²-tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² yo²ha³kxa¹ Txa²wá¹sũ³na² ũ³wha²li¹txá³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 24-25Já¹nxe³jau³xai²li² i³yau¹ũ³nhe³jau³xai²la¹wa².

Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa² i³ye³yxo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xa² yau³ha¹lin¹jau³xa² yū²na³la². Yau³ka³na³ka³na³jau³xai²li² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wet¹l¹si¹hain¹jau³su² ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wā³la³ka³txa² a³ka³-nxi²sxā³ ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na² a²i³lxa² Si³na³i¹kax³su¹ Ju³te²a² ko³xan¹te²a² a²wān³txi³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu² A³ra²bi²a²ko³xan¹ta¹kax³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na² a²wa³ka³li³lot³sxā³ yxau³ta¹ka³lxa² te²yā¹nxe³hī³nx²na³la². Nxe³ha²kxai³ a²wē³ha³-lxi³nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxā³ yxau³tū¹ka³txi³su² nūn³na³la². Jā¹nxe³sxā³ a²kxā³nxai³tān²tū³ nxe³hī³nān¹te²tū³ Je³ru³sa³lē²thi³na² yuh³xan¹ta² a²hxi²kan¹thi³nai¹la¹wa². Kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹tū¹ka³txa² a²sxi²hai²-la¹wa². Hai³txi³ Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³sxa³wa². Nxe³nxa³ha²kxai³ a²nū²a²i²li³te²a² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹kxai²-nān²tū³ ta¹ka³lxa²na² a²wē³ha³lxi³hū³nha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxā³ yxau³hī³nx²na³la². 26 Nxe³yān¹ta¹ yau³xā³xa² sa²kxai³lu² i³ye³ūh¹nē³jau³xai³tā² yxo²i²ki³sa²kxai³ oh³xan¹thi³nū³a² Je³ru³sa³lē²thi³nū³a² tah²hi³na² txa²wā¹-hā³ka³nu²hū³na³la². A²nxe³ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹ta¹ka³lxu³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² i³ye³ūh¹nē³-jau³xa² so¹lxi³ yxo²i²ta¹ka³lxa²la¹wa². 27 A²nxe³ju³tai²li² a²kxā³nxān¹jau³xu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² tah²yau³nū³a² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Wxāi² i³nxā² wē³sa² yū²nxa³ta¹ka³lxi³ i³nxā² kwa²i³ka³lih³txa²-hē³ni¹. Wē³sa³la³ yū³nxa²nxa³kxan³ti³ ka³lxi¹sxā³ wxan¹txu¹ni¹. Nxe³sxā³ ye³je¹na² wē³sa² ka³lxa¹txi³ wē³nhi¹n¹tū¹xī¹. Ta¹ka³lxa² ā³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxā³ yxau³ta¹ka³lxa² wē³ha³lxa² ka³-lxa¹txi³ wē³ha³lxin³kxan²ti³ wxa²wē³ha³lxa² ā³sen³son¹tū¹xī¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

28 Te²yā¹nxe³sxā³ wxāi²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²a¹kxa² yā¹yxah³-lxi¹lxa². Txa²wā³tā³nāu³syah¹lxi¹lxa². Nxe³sxā³ I³sa²kah³lu¹tai²na² A³bra³āu²ah³la² i³ye³ūh¹ka² ki³lha³lxah³lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ki³lha³lxa³khai³su² ta¹hxai³-ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² i³ye³ūh¹tū³ka³txa² wē³ha³lxi³si¹yah³lxi¹lxa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ i³ye³ūh¹tū³ka³txa² wē³ha³lxi³su² yah³lxi¹lxa². 29 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² a²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxā³ yxau³ta¹ka³-lxa² wē³sa² hi²sen³kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²sxe³xa² khai³xai²na² wē³sa² i³ye³ūh¹jah¹lo²su² kxan²ti³ khāuh³lxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³-sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹tū¹ka³txa² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² i³khāuh³lxa³tē³lain¹na³la². Txa²-wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² i³nxū²kwai³yxau³nē³tū³ka³txa² i³khāuh³lxa³tē³lain¹na³la². 30 A²nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~A²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxā³ yxau³ta¹ka³lxa² a²ki³lha³lxa² whāi²na¹ ā³-waix³si¹hain¹jau³su² kwa³na³txai¹nhē³li¹. Nxe³sān²nū²la² A³bra³āu²ah³la² a²sxe³xa² khai³xai²na² a²ki³lha³lxa² so¹lxi³ a¹yxau³te²a² so¹lxi³ ha²yan¹nāu³a² yen³kxa² ũ³wha¹kxi²kxa² yxo²ha³kxa¹ yū³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²-tu³wa². 31 Jā¹nxe³jut³su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². A²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxā³

yxau³ta¹ka³lxa² wê³ha³lxi³sa²nũn³ki³sxa³wa². Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³-
na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹ju³ta³lon³ki³sxa³wa². Nxe³ki³sxa³ha²kxai³
a²sxe³xa³ka³lxi³khai³xa² a²wê³ha³lxi³hũ³ki³tã³la². Yo²i²tũ³ka³txi³su² ki³tã³la².

Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²su¹jau³su²

5 ¹Jã¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ka¹tê³tai¹ti²tu³wa². Moi³se²ah³-
lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai³tã² sa²yo²we¹ki³ju³ta² ne³ki³so³nha²kxai³
wxa²wa²sut¹sxã³ yxau³ki³tã³la². Nxe³ha²kxai³ hã¹sxã³ wxa²wa²sut¹sxã³
yxau³sa²tê³a³sah¹lxi³hê¹la². Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kwa²wa³ka³li³lot³sxã³
yxau³ju³ta² ã³wã³li²yah³lxi³txa³hê¹la².

²Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hê¹la². Txai²na¹xai²na² Pau²lah³-
lo²na¹xai²na² wãn³txi³khai³xa² e³kxi¹nx²ta¹wa². Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²ki³lha³lxa²
kã³ai¹nhxai²kxai³ jã¹yxah³lxin¹ju³ta² ã³wxe³nũ¹hah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Kris²-
tu³jah¹la² ã³non²ta³kxi¹nx²ti³xa³lho³la². ³Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² i³li³te²su² te²a²
Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kã³ai¹nhxai²kxai³ jã¹yxah³lxin¹ju³ta² kã³-
yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² yo²ha³kxa¹
wã³ko³nxa³te²tu³ sa²yo²wet¹sxã³ kã³ju³ta³lot³jah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². ⁴Wã¹kxai³
kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²wet¹sxã³ kã³yah³lxin¹ju³ta² ã³wã³li²sxã³ ã³wxe³nũ¹-
hah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Kris²tu³jah¹la² ã³na¹sxã³ a³li³sxã³ ã³waix³jah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².
Nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² kã³in² thã³ti³la² a³lxi¹nx²ti³ju³ta² yũ³ah³lxi³hĩ²nxa³-
lxa². ⁵Nxe³sxã³ txai²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yã¹ka³txa² i³hxi²kat¹lsa²sĩ¹sxã³ Je³su²
Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nũ¹nhê³ju³tai³tã² yo²i²si¹na¹wa². Kõ³nxe³ti³ kã³ki³kxa²
yo³ha² ã³wa²su¹kxi²sa²sĩ¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nã³a² wain³te²lot³sa²sĩ¹-
kxe³su² ã³wxe³nũ¹si¹na¹wa². ⁶Nxe³ha²kxai³ hã¹nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na²
wãn³txa² yo²i²si¹na¹wa². Si¹na¹ha²kxai³ Ju³te²a² a²ki³lha³lxa² kã³ai¹nhxai²kxai³
jã¹nxe³ki³ju³ta² kã³tã³nxa² hã¹nxã¹tã³nxa² i³lu³ju³ta² kwa²hã¹nxe³hĩ³nx²na³la².
Yxã¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yo²i²sxã³ a³lxi²waun¹nhyu¹ki³kxai²-
nãn²tu³ wain³te²lo³tê³ju³ta² yũ²na³la². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ wain³na³la².

⁷A²wi¹lhi¹na² yo²i²yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã² wi¹lxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
Nxe³sxã³ a²nũ²a² kwa² ã³nih³kxai²nãn²tu³ yãn³txi³ ã³nxai³te²ju²hê³la². Te²-
yã¹nxe³kxe³hũ³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² wi¹la²
ã³si³tê³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxah³lxin¹kxan²ti³ wãn³txa² yau³xã³xa² ki³han³-
jau³xan²tu³ ain³kxah¹lxi¹nha²kxai³ ã³ne³hi³jah³lxin¹ta²lu¹wa². Ì¹h¹te²la³ wãn³txa²
nxe² e³kxi¹nx²ti³te²la³ ain¹sai¹la²? ⁸Txa²wã¹sũ³nai²na² i³kaix¹lso¹nx²ti³jah¹lai²-
la¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wãn³txa² ã³lxi³jau³xa² yo²i²yah³lxin¹ju³ta²
ten³jah¹lo²sxa³wa². ⁹Yain³txa³nũ³xa² i³wat¹tũ³hũ³hĩ³nx²na³la². Ki³ka³na³ku²
so¹lxi³ hxi²tê³nha²sxã³ yain³txa³nũ³xa² ã³kxã³ni²ki³kxai²nãn²tu³ tũ³xa² whã¹-
na¹ i³wat¹thĩ³nx²na³la². Nxe³te²ju²hê³la². Te²yã¹nxe³sxã³ wãn³txa² yau³xã³xai²li²
a²nũ²a² ka³na³ku² kxan²ti³ yo²i²kxai²nãn²tu³ ye³jen¹na² a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹
yo²i²ain¹tu¹wa². ¹⁰Nxe³yã¹ta¹ wãn³txa² yau³xã³xa² sa²yo²ã³sih¹nxa²lxa¹jau³su²
ã³wxe³nũ¹nx²ta¹wa², Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² hxi²kan¹ti³hi¹tê³jah¹lo²su² ha²-

kxai³la². Nxe³yān¹ta¹ jah¹la² ki³han³jau³su² i³tih³nxe³nx2ti³jah¹la² i³li³te²su² te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²tu¹wa².

¹¹Yān¹ta¹ txa²wā¹tā³syah¹lxi¹lxa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² a²ki³lha³lxa² kái³ai¹nhxai³kxai³ jā¹nxa¹ju³ta² nxe³jau³jau¹xai²na² yxo²i²-si¹hain¹jau³su² i³yau¹ū³ai¹na¹kxai²nān²tu³ i¹h¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ Ju³te²a² wān³txa² sa²yxo²we¹tū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³sain¹to³lhai¹la²? Ya²la³tu³ nxe² i³yau¹ū³hai¹na¹-ke³la²te²kxai³ wān³txa² i³hen³txi³na¹jau³xa² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ki¹la³kxain¹ju³ta² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² kwa²wān³txi³sa²hī³nx2na³la². Yān¹ta¹ ti³he¹xai¹nxa³wa². Jā¹nxe³ke³la²te²kxai³la¹ Ju³te²a² wān³txa² sa²yxo²we¹tū³ka³txa² i³xan³ta³kxi²-sai¹nhī³nx2nxa³wa². Yān¹ta¹ jau¹xai²na² i³yau¹ū³ain¹nxa³hē³la². ¹²A²nxe³te²na² sa²kxai³lu² e³ki³ha¹ki¹nx2tain¹tū³ka³txa² ā³waix3txain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

¹³Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹tā³syah¹lxi¹lxa². Wxa²wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxi¹-lxa². Yxah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

—~Wxa²wa²su¹khaix1na¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ i²li³ju³ta² wi¹li²ye²na¹ha²kxai³ o²la³kxi²na¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹jau³su² yah³lxi³txa³hē¹la². A³lxi²nhyah¹lxi¹-nha²kxai³ ā³non²ta³kxi²nyha¹yu³sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². ¹⁴Nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² wān³txa² si²yxau³tāu³a² yau³ka³na³ka³na³tā³la².

—~A³lxi²nhxān¹kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² a³lxi¹tai¹nhē³li¹. Nxe³-ta¹hxai²hē¹la². ¹⁵Nxe³to³ta¹ a³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²lo³nxe³nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ hāu²non³sxā³ yxau²-xai¹lyah²lxa³nha²kxai³ ā³nhai²ta³lxi³sxā³ yxau²xai³lyah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹sxā³ wxa²wa²sut1sxā³ yxau²xai³lyah³lxi³hī³nx2nxa³lxa².

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³jau³su²

¹⁶Jā¹nxa¹ha²kxai³ i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹-la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³su² i³tih³nxe³nx2ti³jau³xa² ain³kxi²jxah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹ta² yxo²-kwain³yah³lxin¹jau³xa² sa²we¹jah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². ¹⁷Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te² ain³nha²ki³ju³ta² ain³kxi²ki³kxai²nān²tu³ yau³xā³lxi³-jau³su² hī³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² a²wān³txi³sxa³wa². Nxe³jau³xai²li² Sū³na² Yāu³ka³txa² te³nxa³jau³xai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Sū³na² Yāu³ka³txa² a²ten³kxa² sa²kxai³lu² yuh³xai²nān¹te² he³la³kxa² te³-nai¹nxa³jau³xai²la¹wa². Nxe³jut3su² ha²kxai³ wā²nxūh¹lxi³sxā³ wain³txi³ kái³ki³ju³ta³nū³a² hxi²kan¹nē³lxa³wa². ¹⁸Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Moi³se²ah³lu¹-tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxi¹lxa².

¹⁹Jā¹nxe³jut3su² yuh³xai²nān¹ta² yxo²kwain³kxi²kxa² a³la³kxi²ki³tā³la². Nxe³-sxā³ a²nū²a² i²li³te²a² yuh³xai²nān¹ta² yxo²kwain³kxi²kxai²na² nxe² kái³te²ju²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹: kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²ha²kxai³, ko³nxe³thin¹sxā³ ū³whīn¹ta³-kxi²nyhu¹ha²kxai³, kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwain³to³ha²kxai³, ²⁰Tah³lxa³kxa² tā³nxa² kwa³thi¹la² tā³nxa² i²li³ju³ta² Txa²wā¹sū³na²ki³lxi³ju³ta² ten³ju³ta²lot3sa²kxai³, tih³na³la² ā³nān³nyhu¹ju³ta² so¹lxi³ ten³nha²kxai³, an³ta³kxi²-

waun¹nyhu¹ha²kxai³, kwa²wān³txa²ĩ³ye³sxā³ĩ³yi²yi²lho¹ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³,
 1³ka³tā³nxe³yhu¹ha²kxai³, 1³wā³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³, kǎin²ki³lxo³nha²sxā³
 1³hait2ta³lxi³nyhu¹ha²kxai³ a²nū³ka³txi³khai³xa² kwa² ā³nhai²ta³lxi³ha²kxai³ 1³-
 ye³ĩ³yi²lho¹kxi²nyhu¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxi³nha²kxai³, 21 A²nū²a² ā³xa² a²yen³kxa²
 kǎin² yxo²kwai³ni² yain³jau³xa² ũn³jau³xa² 1³na²sxā³ wen¹to³ha²kxai³, 1³yain³sxā³
 ko³nxe³ti³ wa³ni³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³, nxe³kxa²yu³su² yen³kxa² ā¹ja¹nxe³-
 ju³ta² ko³nxe³ti³ kǎi³ha²kxai³, nxe³sxā³ ju¹ta¹na² yxo²ha³kxa¹ yuh³xai²nān¹te²
 yxo²kwain³kxi²te²a² kǎi³ju³ta¹la¹wa². Nxe³sxā³ a²nū²a² 1²li²te²a² te²yā¹nxe² kǎi³-
 kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³la².

22 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nhē³kxai²nān²-
 tu³ yen³kxa² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ā³kǎi²non³sxā³ o²la³kxi²ki³tā³la². Nxe³ju³ta³sa¹:
 a³lxi²waun¹nyhu¹kxi³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ 1³yi¹li²nē³jau³su²
 1³ka³lih³kxi²nē³lha²kxai³, txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³nhāu²no³tē³lha²kxai³, ya³nān³ta³-
 ki²la²sxā³ wi¹kǎi³ki³sa²kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹sxā³ 1²ki³sa²kxai³, a²nū²a²
 1²li²te²a² wi¹lhin¹sxā³ hxi²nūn¹ki³sa²kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²nyhu¹ki³sa²-
 kxai³, 23 Wa³su³txi³ hxi²ye¹ta³lxi³nē³lxa³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kǎi³tū¹nhē³lain¹kxan²ti³
 te²yā¹nxe² 1³wa²lū³xain¹ki³sxa³ha²kxai³, nxe³sxā³ ju¹ta¹na² yxo²ha³kxa¹ Sū³na²
 Yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³nhē³lha²kxai³, nxe² kǎi³ki³tā³la². Nxe² kǎi³ki³-
 ju³ta¹li² 1³hxi²ko²nē³lain¹ju³ta² yū²te²sxa³yu²hē³la². 24 Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² ki³tā³la². A²sa³wi³ha³lxi³su² ki³sa²kxai³ txa²wā¹-
 ko³nxe³ti³ kǎi³ki³ju³ta² ko³nxe³ti³ yxo²kwain³ki³ju³ta² nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹ta²
 yxo²kwain³ki³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ā³sxā³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³ki³tā³la². A²kxā³-
 nxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi³sa³ka³txa² 1³hxi²ki³la³kxai³nh¹nai³ jā¹nxe³sxā³
 ko³nxe³ti³ kǎi³ki³ju³ta² ā³na¹sxā³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³ki³tā³la². 25 Jā¹nxe³jut3su²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ki³si¹nai³tā² txa²wā¹ē¹nāu³a² tah¹lxi³-
 te³lo³tē³tai¹ti²tu³wa². Nxe³te²lo³tē³lha²kxai³ Sū³na² Yāu³ka³txa² 1³hxi²ka³te³ju³ta²
 yxau²xai³la³sah¹lxi³wxa². 26 Kǎin²khai¹nxe³ki³lxo³nyha¹sah¹lxi³txa³hē¹la². Kǎin²-
 ki³lxo³sxā³ he¹kxi²a³sah¹lxi³txa³hē¹la². A²nū²ai²li² ā²la² kǎin² yen³kxi³te²a²
 1²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yxo²kwain³nū¹hain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

Ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ki³jau³su²

6 1 Txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²nū³ka³txa²
 wxa²ha³tih³xa² ko³nxe³te²sin¹tāu³a² 1³ye³ĩ³so¹kxain¹yah³lxin¹-
 kxai²nān²tu³ wxāi²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²yxowet1sxā³
 yxau³yah³lxin¹te² 1³nxai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kǎi³ju³ta²
 ā³na¹si¹hai¹nān¹ju³su² thāi³ti³la² wi¹lhin¹sxā³ 1³ye³kxi¹txai¹nhē³la². Yxo²-
 kǎin²1³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Ko³nxe³te³ū¹yah¹lxin¹kxa²yan³txi³su²
 nxe³nx2ta¹wa². 2 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² a²ē¹nāu³ai²na² sa²txē¹ju³ta³lo³te²na²
 1²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³nxū²kwai³lxū¹jah¹lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²-
 nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² a²ten³jau³su² kǎi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². 3 Jā¹nxe³sxā³:
 —~Txa²li² kǎin²te²sa¹wi¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ yxān¹ta¹ hai³txi³ kǎin²nxā²nxa³-
 kxe³su² 1³ki³ha¹kxi²nha²hī³nxa¹lxa². 4 Nxe³yān¹ta¹ o²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa²

so¹lxi³ wi¹li²nha¹jah¹lxi³hē¹la². Nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹-
kxai²nān²tu³ ka²lih¹txi³nyhah¹lxi³hī³nxa¹lxa². ̃³ka³lih¹nyhah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

—~Wi¹lo²la³kxi²na¹te²tu³wi¹. Nxa¹ha²kxai³ ka³lih¹kxi²nha¹nhai¹.
Nyhah¹lxi³hī³nxa¹lxa². Ju¹tai²li² wi¹lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wi¹lo²la³-
kxah¹lxan³kxai²nān²tu³ nxe²e³kxah¹lxin¹nhīn³te³nah¹lxi¹:

—~O²la³kxi²na¹ju³ta² kū³we²ki²la² wi¹lxa³wi¹. Nxe²nxa³kxan²ti³ a²nū²a² ā³-
xai²na² o²la³kxi²ju³ta² kō³nxe³khai¹nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ā³sen³sai¹ai¹na¹wi¹.
Yah³lxin¹jau³su² wi¹lo²la³kxah¹lxan³kxai²nān²tu³ nxe² e³kxah¹lxi³hī³nxa¹-
lxa². A²nxe³ju³tai²li² wai³nxa³wa². Wi¹lo²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³
i³ka³lih³kxi²nyha¹jah³lxi³hē¹la². 5Nxe³sxā³ u³lxah³lxin¹jau³su² a²nū²a² ā³xa²
ā³non²ta³kxi¹nx2tain¹ju³ta²nū³a² wahx3yah³lxi³txa³hē¹la². Wxa²wa³ka³li³yu³-
ta³lot3sih¹nxa²lxi³kxe³su² nūh¹wa³kon³kxa² ai³nha¹jah³lxi³hē¹la².

6Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ti³jah¹la² wxa²yen³kxi³khai³xa²
wi¹te²a² wā²nhūh¹jah³lxi³hē¹la². 7-8Wā²nxūh¹ i³ki³ha¹kxi²nha²yah³lxi³-
txa³hē¹la². Nha²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

—~Kō³nxe³ti³ kái³a¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wi¹li²sain¹tu¹wi¹. Jau¹xa²i³ye³sxā³
i³ki³ha¹kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹la². A²nū²ai²li² yain³ta³ki³a² tē³sxā³ ũ³whī¹kxai²nān²tu³
ha²yan¹nāu³a¹ a²jā¹nxe² ũ³whī¹xi²ki³nū³a² wxa²so¹hī³nx2na³la². Te²yā¹nxe² si³-
sa³ki³a² kwa²toh³lxa² wen¹te²a² tē³sxā³ ũ³whī¹ke³la³te²kxai³ ha²yan¹nāu³a¹ jā¹nxe²
ũ³whī¹xi²ki³nū³a² wxa²so¹hī³nx2na³la². Hai³txi³ ki³lā³xa² wxa²so¹hī³nx2nxa³wa².
Kl¹ain²txi³ wxa²so¹hī³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān²ta² yxo²kwāin³nū³-
kxai²nān²tu³ ha²yan¹nāu³a¹ ha³lo²a² hau³kon³tāu³a¹ ya³lu²ju³ta² so¹lxi³ yū³tu¹wa².
Yxān¹ta¹ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² te³nain¹ju³sa²ju³ta² o²la³kxi²kxai²nān²tu³ ha²yan¹-
nāu³a¹ ha³lo²a² hau³kon³tāu³a¹ kan²txi³ ka³ten³su² yxau³ju³ta² so¹lxi³ yū³tu¹wa².
9Nxe³sxā³ yen³kxa² wi¹kxa² kái³ki³kxai²nān²tu³ kwa²hxi²tha³a³sah¹lxi³txa³hē¹la².
Yxa³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² hau³kon³tāu³a¹ yen³kxa² wi¹te²a² ũ³yho³hxi²-
nē³lain¹tu¹wa², ũ³nē³lxa³ke³la³te²kxai³la². 10Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
wi¹lā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹i² nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². Yxo²tu³ka³txa² ya³lo³txi³-
khai¹nxe³sxā³ ā²la² nū³kxūn³sxā³ ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹i² nxe³jah³lxi³hē¹la².

Pau²lah³lai²na² wān³txa² a²ne³ki³san¹jau³su²

11Jā¹nxa¹jau³xa² ũ³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Wān³txa² kái²n²jau³xa² ũ³wha²li¹lye¹-
nx2ta¹wa². 12Jā¹nxe³jut3su² jah¹la²nāu³xai²li² i³tih³nxe³nx2ti³ki¹lxo³tū³ka³txa²
wain³txi³ o²la³kxai¹nxa³hē³la². A²nū²a² kwa²i³ye³kxi²nū¹si¹nyhain¹jau³su² te³-
nain¹na²hē³la². Nxe² kwa² i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

—~Wi¹lhin¹khai¹yah³lxi¹lxi¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kái³ai¹nhxai²-
na²hē³li¹. Jā¹nxe³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹khai¹yah³lxi¹lxi¹.
Nxe² kwa² i³ye³kxi²nū¹si¹nyhain¹jau³su² ten³khai¹xain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³
nxe² e³kxi²nū¹si¹nyhain¹jau³su² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kái³ai¹nhxai²-
na²hē³la². Jā¹sih¹nxa²lxain¹jau³su² te³nain¹na²hē³la². A²ē¹na² wa³lo³lon³na³la².
A²nū²a² ā³xa² khāuh³lxa³tain¹kxa²yan³txi³su² yuh³lxain¹na²hē³la². Je³su²jah³la²

ya³lu²kxi²nē³jau³su² yxo²ĩ²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuh³lxa³tain¹kxa²yan³-
txi³su² yuh³lxain¹na²hē³la². Jā¹nxe³ha²kxai³ nxe²e³ain¹te³nah¹lxi¹:

—~Ju³te²a² nū³kā³txa² a²ki³lha³lxa² kái³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Jā¹nxe³-
jah³lxi³hē³li¹. Ain¹jau³su² khāuh³lxa³txain¹kxa²yan³txi³su² ain¹na²hē³la².

¹³Nxe²e³kxi¹nx2tain¹kxan²ti³ kxā³nxa² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²-
yxo²we¹tai¹nxa³wa². Kwa²hāi¹nxe² Ju³te²a² nū³kā³txa² a²ki³lha³lxa²
kái³ai¹nhxai²na²hē³la². Jā¹xah³lxin¹ju³ta³nū³a² te³nain¹na²hē³la². Yah³-
lxin¹ke³la³te²kxai³ yxo²kāin²e³ai¹nhĩ³nx2na³la². E³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wān³txa² e³sī¹na¹jau³xa² sa²yxo²wet1sain¹nūn³sin¹na³-
li¹. Nxai¹nhĩ³nx2na³la². ¹⁴Nxain¹kxan²ti³ yxo²kāin²e³ain¹kxan²ti³
txai²li² yxo²kāin²txi³ e³a¹ju³ta² ten³te²txā³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la²
ya³lu²kxi²nē³jau³xai²na² so¹lxi³ e³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ ya³-
lu²kxi²nē³lha²kxai³ yen³kxa² yuh³xai²nān¹te²a² wā³nxīn¹kxi³kxan²ti³
a³lxi²sa²nxa³nha²wa². Hī¹na² e³kxin²nxa³lho³la². E³kxin²nxa³te³nah¹lxi¹:

—~Yuh³xai²nān¹ju³ta² a²hxi²kan¹ti³lxo³ju³ta² ten³sa³nhai¹. Nxe² e³kxin²-
nxa³lho³la². ¹⁵Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txa² kái³ain¹jut3sa²kxe³su²
sa²yxo²ā³ta³nxa² hāi¹nxe² kái³ta³nxa² ĩ²li³ju³ta² kwa²hāi¹nxe³hĩ³nx2na³la².
Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na²
sa²hau³ko³tū¹ha²kxai³ ā³lxi³txi³ we¹nha²hĩ³nx2na³la². Nxe³ju³tai²na² so¹lxi³
wi¹na³la². ¹⁶Nxe³ju³tai²li² yxo²ĩ²nhain¹kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na² Txa²-
wā¹sū³na² ā³nhāu²no³ju³ta² yū³ha²kxai³ thāi³ti³la² wi¹li²ju³ta² yū³ha²kxai³
nxēn³tain¹tu¹wa². Yxo²ĩ²tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ te²yā¹nxa²xai³ain¹tu¹wa².

¹⁷Jā¹nxa¹jut3su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ya³lo³txi²sxā³ ĩ³hen³txi³na¹ha²kxai³
khāuhx3sain¹tai¹ti²tu³wa². Txa²nū²nāu³ai²na² sa²kxai³lu² khāuhx3sain¹kxe³-
su² hxi²yxāi¹nxa² yū³ye²sa³ha²kxai³ Je³su²jah¹la² wa³ka³li³lon³kxi²jah¹lo²sa¹wa².
Nxe³sa³ha²kxai³ hī¹nān¹te²tu³ en²sah¹lxin¹jau³xa² e³kxi²sah¹lxi³txa³hē³la².

¹⁸Jā¹nxe³jut3su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹-
hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta²
ten³sa³nha²wa². Jā¹nxa¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².